

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Мета представленої доповіді полягає в дослідженні стану інвестиційно-інноваційної сфери в Україні, визначенні та обґрунтуванні стратегічних напрямів інноваційного розвитку держави та розробленні конкретних пропозицій щодо його стимулювання в умовах подальшої інтеграції України у світовий економічний та науково-технологічний простір.

Ключові слова: інноваційна діяльність, Європейський Союз, інвестиції, інвестиційна діяльність.

Summary

The purpose of the reports is to study the state investment and innovation sphere in Ukraine, the determination and justification of the strategic directions of innovative development of the country and the development of specific suggestions for stimulating in terms of further integration of Ukraine into the world economic and scientific and technological space.

Keywords: innovation, European Union, investments, investment activity.

Вступ

Актуальність проблем, що розглядаються у представленій доповіді, визначається необхідністю якнайшвидшого переведення економіки на рейки інноваційного розвитку. Подолання наслідків кризи і перехід до стійкого зростання напряму залежить від ефективності зусиль держави та бізнесу в контексті розгортання процесів диверсифікації економіки, підвищення рівня її інноваційності та створення умов для реалізації креативних здібностей населення, яке в Україні має європейський рівень освіченості.

Результати дослідження

Розгортання науково-технічної революції обумовило необхідність розвитку міжнародного співробітництва країн в науково-інноваційній сфері, яке нині вважається пріоритетним, підпорядковуючим собі інші напрями світової співпраці. Поступовий розвиток високотехнологічних виробництв дозволяють Україні обирати раціональні варіанти науково-інноваційного співробітництва.

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відкриває значні перспективи для української промисловості, які обумовлюються розширенням доступу до містких європейських ринків збуту, використанням можливостей України щодо залучення іноземних інвестицій та трансферу технологій, а також участі у різноманітних програмах розвитку ЄС. Використання Україною всіх переваг від підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС вимагає чіткого визначення пріоритетів у розвитку міжнародного науково-технічного і виробничого співробітництва. Європейський Союз, будучи потужним виробником та експортером високотехнологічної продукції (найбільші прибутки від експорту в ЄС забезпечуються високо- та середньо-технологічними секторами, серед яких машинобудування, хімічна та фармацевтична галузі, авіакосмічна промисловість, харчопереробний комплекс), дотримується курсу на стимулювання промислових інновацій, а також розбудову циркулярної економіки на засадах сталого розвитку [1].

На сьогодні Європейський Союз є одним з найбільших іноземних інвесторів України. За даними Міністерства закордонних справ України, загальний обсяг прямих іноземних інвестицій з країн-членів Європейського Союзу станом на 01.04.2015 склав 38 966,3 млн. дол. США, що становить 79,3% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, здійснених країнами світу в українську економіку. Основні країни-інвестори: Кіпр – 15 795,8 млн. дол. США, (40,5 % від загального обсягу інвестицій з країн ЄС); Німеччина – 5 914,1 млн. дол. США (15,2 %); Нідерланди – 5 529,5 млн. дол. США (14,2 %); Австрія – 2 736,7 млн. дол. США (7,0 %) [2].

За даними Державної служби статистики України, в нашу країну було впроваджено значні обсяги прямих іноземних інвестицій (Таблиця 1).

Таблиця 1 - Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з країн ЄС в економіку України

Країни	Обсяги прямих інвестицій станом на 01.04.2015 (млн. дол. США)	у % до підсумку
Всього з країн ЄС-28	38966,3	100,0
Кіпр	15795,8	40,5
Німеччина	5914,1	15,2
Нідерланди	5529,5	14,2
Австрія	2736,7	7,0
Велика Британія	1953,9	5,9
Франція	1539,2	4,6
Італія	966,6	2,9
Польща	790,8	2,4
Угорщина	561,9	1,7
Люксембург	377,1	1,1
Інші країни ЄС	1740,0	5,3
<i>Довідково:</i>		
Всього в Україні	42851,3	x
Всього з країн ЄС-15	37905,6	x

Україна сьогодні також належить до країн, які декларують важливість інновацій для вирішення нагальних соціально-економічних проблем країни. За даними Держстату України, у 2015 р. інноваційну діяльність у промисловості провадили 824 підприємства або 17,3 % обстежених промислових підприємств. Збільшення питомої ваги інноваційно активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств пояснюється зменшенням більше ніж у 2 рази (на 52,4 %) кількості обстежених промислових підприємств і відповідно зменшенням підприємств, що провадили інноваційну діяльність (на 48,8 %) порівняно з 2014 р. (Рисунок 1) [4].

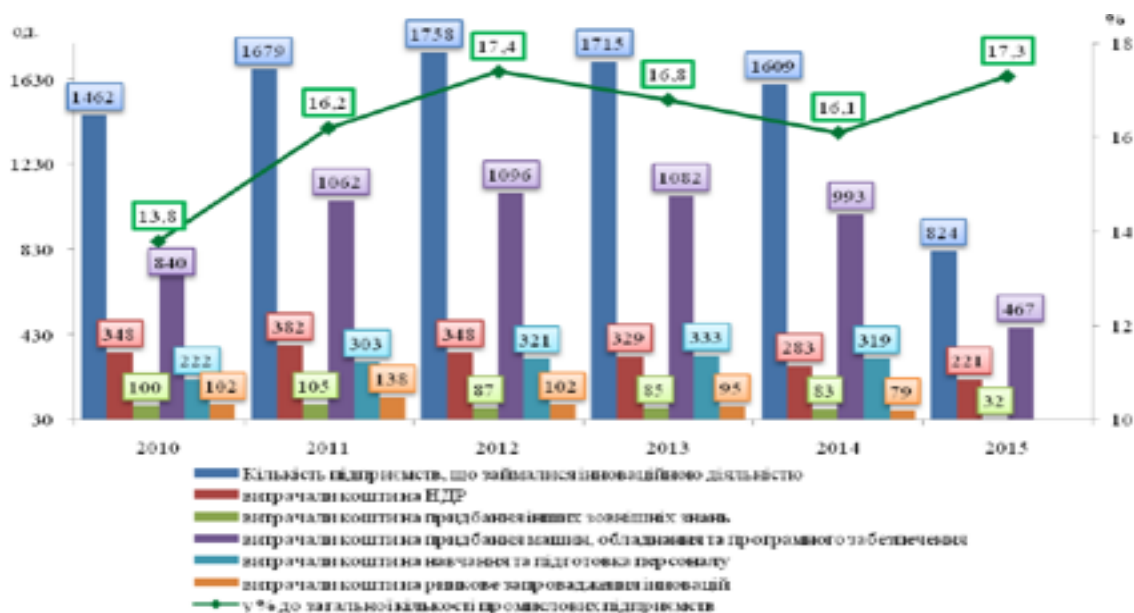

Рисунок 1 - Інноваційна активність підприємств у розрізі напрямів інноваційної діяльності (од.) та її питома вага у загальній кількості промислових підприємств (%)

Загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств у 2015 р. становив 13813,7 млн. грн. або 0,7 % ВВП проти 7695,9 млн. грн. (0,5 % ВВП) у 2014 р. (Рисунок 2).

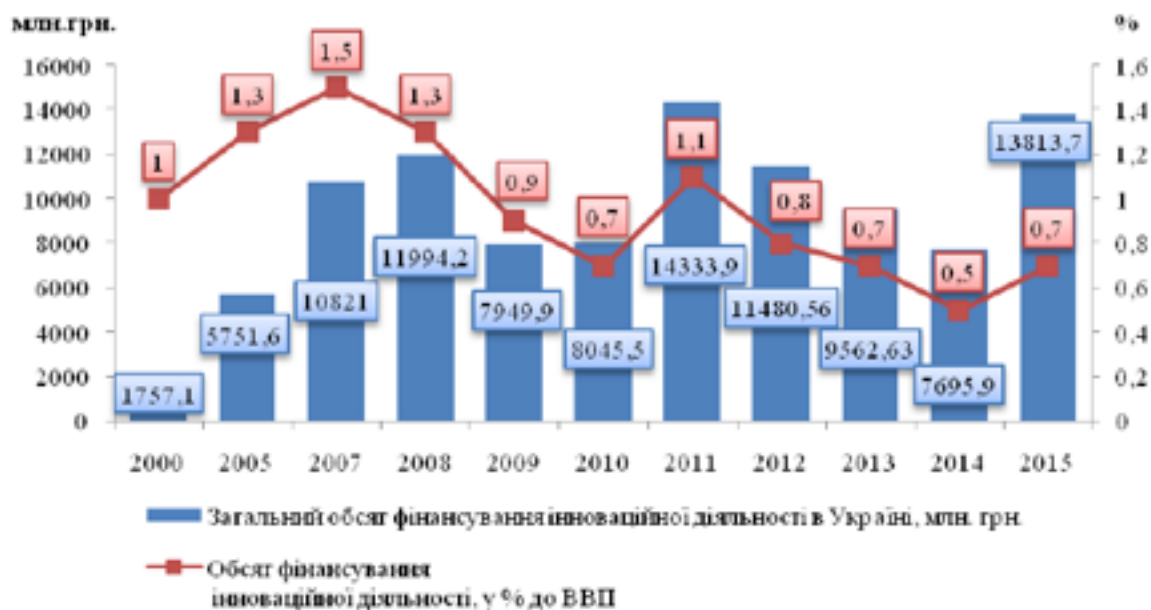

Рисунок 2 - Динаміка основних показників фінансування інноваційної діяльності

Доктор економічних наук Тетяна Унковська у матеріалі для ZN.UA пише: «За індексом HDI (Human Development Index), який розраховує ООН на основі ВВП на душу населення та стандартів життя, Україна посіла 81-ше місце в світі; на кінець 2015 року. ВВП впав до 90,6 млрд. доларів (при 183 млрд. доларів у 2013 році), а національний дохід на душу населення (GNI — Gross National Income per capita) становив 2,6 тисяч доларів (що практично дорівнює GNI Гондурасу - 2,3 тисяч доларів)». Для порівняння: загальний об'єм світової економіки або річний ВВП всього світу в доларах становить трохи більше 77 трлн. 845 млрд. Частка США у світовому ВВП становить 22,37%. У Китаю розмір економіки оцінюється в 10 трлн. 355 млрд. дол., Він займає 13% в світовому ВВП і

знаходиться на другому місці після США. На третьому почесному місці з великим відривом від Китаю знаходиться Японія, у якій реальний ВВП - 4,6 трлн. дол. [8]

Саме залучення довгострокових інвестиційних ресурсів є актуальним на даному етапі розвитку нашої країни. За підрахунками експертів, Україні потрібно щороку вкладати в модернізацію економіки (насамперед промисловості) 70 млрд. дол. Без залучення іноземних інвестицій Україна не спроможна на такі капіталовкладення [7].

Також слід нагадати, що більша частина ВВП країни знаходиться в «тіні». Насамперед це частина коштів від переказів мігрантів, яка надходить в країну «тіньовими каналами». Доречним було б звернути увагу держави на розробку програм мотивації мігрантів надсилати перекази через банківську систему.

Щодо науково-технічного розвитку країни, то Держінформнауки продовжує співробітництво не тільки із Європейським союзом загалом, а із окремими його країнами-членами. На сьогоднішній день Україною укладено 18 двосторонніх науково-технічних угод з країнами-членами ЄС та асоційованими державами.

На даний час економіка України перебуває в складній економічній ситуації, яка зберегла тенденції до погіршення у 2015 році внаслідок продовження агресивної політики Російської Федерації, окупації Криму і військових операцій на сході України. Питання створення сприятливих умов розвитку бізнес-клімату в Україні залишається одним з найактуальніших.

У січні-червні 2015 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 1042,4 млн. дол. та вилучено 351,3 млн. дол. прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Зменшення вартості акціонерного капіталу за рахунок переоцінки, утрат та перекласифікації становило 3604,0 млн. дол., у тому числі за рахунок курсової різниці – 3539,3 млн. дол. У 2015 році інвестиції надходили зі 133 країн світу. Із країн ЄС із початку року внесено 33154,9 млн. дол. інвестицій (77,4 % загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 9696,4 млн. дол. (22,6 %). Прямі інвестиції з України здійснювались до 46 країн світу, переважна частка яких була спрямована до Кіпру (93,0 %) [2].

Висновки

Незважаючи на те, що Україна нагально потребує іноземних інвестицій, для них існують серйозні перешкоди, включаючи нестабільне та непередбачуване законодавство, відсутність незалежної судової влади (зловживання судів), корпоративне рейдерство, переслідування з боку податкових органів, недоліки в імплементації законів, затримки і непрозорість у поверненні ПДВ, корупція та низький рівень захисту прав власності.

Обидві сторони погоджуються з тим, що необхідно докласти більше зусиль для покращення ситуації, і тому, частковий вступ в силу з 1 січня 2016 року Поглибленої та Всеосяжної Зони Вільної Торгівлі (ПВЗВТ) повинен покращити бізнес-клімат в країні.

Інноваційно-інвестиційна діяльність є життєво необхідною як для економіки України, так і для економік країн Європейського Союзу. Така діяльність не лише є двигуном економічного росту та створення робочих місць, але й має повсякденний вплив на життя людей та їхню діяльність. Зростання торгівлі та конкуренції сприяє зниженню цін, підвищенню якості продукції та розширенню вибору споживачів, а також створенню нових та якісніших робочих місць для обох торговельних партнерів.

Економіка Євросоюзу є однією із найвідкритіших у світі, має дуже низькі середні тарифи і сповідує принцип лібералізації торгівлі для блага всіх. Євросоюз був завзятим прихильником вступу України до Світової організації торгівлі (СОТ), до якої Україна приєдналася у 2008 році. ЄС вважав і продовжує вважати, що тісніша економічна інтеграція та більш активна співпраця з Україною сприятимуть економічному зростанню нашої країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Національний ресурс стратегічних досліджень. Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_analit/spivrobotn_z_ES.pdf
2. Міністерство закордонних справ України. Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ukr-eu-investment>
3. Державна служба статистики України. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/zd/ivu/ivu_u/ivu0315.html

4. Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/%D0%94%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0/2-3-ad-kmu-2015.pdf>
5. Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/mizhnarodni-zvyazki/uchast-u-programax-es-erazmus-ta-gorizont-2020/gorizont-2020.html>
6. Українська правда. Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2017/02/26/622005/>
7. Газета Дзеркало тижня. Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/finances/yak-ukrayini-podvoyiti-vvp-i-yakim-shlyahom-piti-krayini-.html>
8. Сайт для тих, хто хоче виїхати за кордон. Режим доступу: <http://visasam.ru/emigration/canadausa/vvp-usa.html>

Новіцька Ольга Василівна — аспірантка, інститут магістратури, аспірантури та докторантури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: olhanovitska@gmail.com

Науковий керівник: **Мороз Олена Омелянівна** — д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і фінансової діяльності, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Novitska Olga Vasylivna - postgraduate student, Institute of Magistracy, postgraduate and doctoral studies, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: olhanovitska@gmail.com

Supervisor: **Moroz Helen Omelyanivna** - Dr. Sc. Science, Professor, Head of the Department of Entrepreneurship and Financial Activity, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.